

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla ... pártfogó ügyvédáltal képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** alatti lakos I.r. és **III.rendű felperes neve (címe)** alatti lakos II.r. felpereseknek - az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztály (ügyintéző: ...) által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** alatti tartózkodási helyű I.r., a **BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉM MEGYEI BÍRÓSÁG** II.r. és a **CSONGRÁD MEGYEI BÍRÓSÁG** III.r. alperesek ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása és kártérítés iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 2007. június 20. napján kelt 12.P.20.146/2006/28. számú ítélete ellen a felperesek 29. és 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

A felperesek pártfogó ügyvédjének díját 6.000-6.000.- /Hatezer-Hatezer/ Ft-ban állapítja meg, amelyet az állam visel.

Az ítélet megküldésével megkeresi az ítéltábla gazdasági hivatalát, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperesek költségmentessége folytán az ellátmányból fizesse ki.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alpereseknek személyenként 15 nap alatt 7.500.- /Hétezer-ötszáz/ Ft fellebbezési eljárási költséget.

A fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

Az I.r. felperes és a perben nem álló **/személy neve 1/** házastársak voltak. A házassági bontóper folyamatban léte alatt **/személy neve 1/** feljelentése alapján indult büntetőeljárás a felperesek ellen zsarolás bűntette miatt. A Miskolci Városi Bíróság 1996. szeptember 27-én kelt végzésével a felperesek előzetes letartóztatását rendelte el. A végzést a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Bkf.541/1996/2. számú 1996. október 3. napján kelt végzésével megváltoztatva szabadlábra helyezésükről döntött.

A Miskolci Városi Ügyészség vádirata alapján súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás bűntette miatt indult büntetőeljárás a Miskolci Városi Bíróságon, mely 41. sorszám alatti ítéletével a felperesek bűnösségét a vád tárgyává tett cselekményben megállapította. A fellebbezés folytán eljáró II.r. alperes 7.Bf.1438/1998/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Az eljárás a Miskolci Városi Bíróságon B.1653/1999. szám alatt folytatódott. Az ügyben eljáró bíró a tárgyalást 1999. november 30-án és 2000. május 25-én reggel 8 órára tűzte ki. Ez utóbbira elővezetésüket rendelte el, mert a március 7-én 13 óra 30 perckor tartott tárgyaláson sem jelentek meg. Az elővezetés foganatosítása nem járt eredménnyel. A felperesek mindkét esetben jelezték, hogy a tárgyaláson annak korai időpontja miatt, lévén budapesti lakosok megjelenni nem tudnak.

A felperesek többszöri elfogultsági bejelentése folytán a Legfelsőbb Bíróság 2002. október 7-én kelt Bk.III.2935/2002. számú végzésével az eljárás lefolytatására a Kazincbarcikai Városi Bíróságot jelölte ki. A 4.B.980/2002. szám alatt folytatódó ügyben bíróként az I.r. alperes járt el. A bíróság az ügyben 2002. december 17. napjának 11 órájára tűzött ki tárgyalást, melyen a felperesek szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg. Ezt követően az I.r. alperes szakértői vélemény beszerzését rendelte el annak tisztázása végett, hogy az I.r. felperes egészségi állapota kizárja-e a tárgyaláson való megjelenését.

A bíróság 27. sorszám alatti végzésével a beszerzett szakértői vélemény díját megállapította, melyet a III.r. alperes 3.Bf.990/2003/2. számú végzésével helybenhagyott. A felperesek május 28-án érkezett beadványukban bejelentették, hogy a május 29-re kitűzött tárgyaláson megjelenni nem tudnak, az I.r. felperes betegségére vonatkozóan orvosi igazolást csatolt.

A bíróság a perben ezt követően 2003. szeptember 16. napjára tűzött tárgyalást a felperesek elővezetésének elrendelésével. Az az I.r. felperes vonatkozásában nem járt eredménnyel. A november 13-i tárgyaláson az ügyész a vádat akként módosította, hogy a vád tárgyává tett cselekmény kísérletében kérte a felperesek

bűnösségének megállapítását, majd a bíróság ítéletet hozott, megállapítva a felperesek bűnösségét társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében, és mindkettőjüket 6 hónapi, végrehajtásában két évi időtartamra felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

A másodfokú eljárásban kijelölés folytán a III.r. alperes járt el és 1.Bf.472/2004/11. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperesek keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze részükre személyenként az I.r. alperest - helyesen - 1.000.000.- Ft, a II.r. és a III.r. alperest egyenként és személyenként 2.000.000.- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Keresetük indoklásaként előadták, hogy az alperesek jogsértő eljárásukkal személyhez fűződő jogait megsértették, és ezzel nem vagyoni hátrányt okoztak. Károkozó magatartásként jelölték meg a Miskolci Városi Bíróság általi előzetes letartóztatásuk elrendelését.

Mindkét felperes sérelmezte, hogy az I.r. alperes a Kazincbarcikai Városi Bíróság előtt 4.B.480/2002. szám alatt folytatott eljárásban 2002. december 17-én a tárgyalást reggel 8 órára tűzte ki olyan időpontban, amikor tömegközlekedési eszközzel a tárgyaláson megjelenni nem tudtak. Az I.r. felperes kifogásolta, hogy a távolmaradása kimentésére csatolt orvosi dokumentumot nem fogadta el, annak tartalmát kétségbe vonva, orvossalapú vélemény beszerzését rendelte el, az alaptalan megállapításokat tartalmazó szakvélemény kapcsán felmerült szakértői díj az őt terhelő büntető költség összegét 12.387.- Ft-tal megemelte. Sérelmezték, hogy a 2003. május 29. napjára kitűzött tárgyalásra szóló idézés nem tájékoztatta őket a kirendelt ügyvéd személyéről, az eljáró bíró nem válaszolt írásbeli beadványukra. Kifogásolták a 2003. szeptember 16-i tárgyalásra történő elővezetésük elrendelését, amelynek eredményeként a II.r. alperest a rendőrség előállította, ennek a költsége 41.400.- Ft volt. A kirendelt védő személyéről csak az október 9-i tárgyaláson szereztek tudomást, így az I.r. alperes nem biztosított számukra megfelelő időt a védekezés előkészítéséhez. Ugyancsak nem tette lehetővé, hogy a 2003. november 13-i vádmódosítás kapcsán nyilatkozataikat megtegyék. Téves döntést hozott, melyet a ... című lapban név nélkül megjelent újságcikkre, valamint **/személy neve 2/** ügyvéd aláírásukat nem tartalmazó beadványra alapozott.

A II.r. felperes a II.r. alperes terhére rótta, hogy a Miskolci Városi Bíróság előtt 11.B.1653/1999. számú ügyben az eljáró bíró 1999. november 30-án, 2000. május 25-én a tárgyalást reggel 8 órára tűzte ki, továbbá sérelmezte ez utóbbi tárgyalásra történő elővezetését.

A III.r. alperes felelősségét az alapozza meg, hogy helybenhagyta az elsőfokú jogsértő határozatot.

Az alperesek magatartásával okozati összefüggésben egészségkárosodást szenvedtek, amely munkaképesség csökkenésben nyilvánul meg. Az I.r. felperesnek a büntetőeljárás időtartama alatt lejárt az útlevele, azt meghosszabbítani nem tudta, ezért nem volt

lehetősége a külföldön rendezett világbajnokságon - melyen leánya is részt vett - megjelenni. A II.r. felperes nem végezheti az időközben megszerzett szakképesítése szerinti (társasházkezelő és ingatlan közvetítő) tevékenységet, mivel büntető ítélet hatálya alatt áll, továbbá annak ellenére, hogy 1997-ben a Budapest IV-XV. Kerületi Bírósághoz ülnöknek választották, a büntetőeljárás miatt e tevékenység ellátására őt nem kérték fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a perben nem kizárólag a Ptk-nak a személyhez fűződő jogok védelmének, hanem a bírósági jogkörben okozott kártérítésnek a Ptk. 349. §-ában foglalt rendelkezéseit is alkalmazni kell. Az I.r. alperes terhére rótt magatartást bírói tisztségével összefüggésben fejtette ki, amelyért személy szerint nem felel, az ezzel kapcsolatos igény nem vele, hanem a bírósággal szemben érvényesíthető, ezért a vele szemben előterjesztett kereset alaptalan. Nem találta megállapíthatónak a II.r. és III.r. alperesek kártérítési felelősségét sem. Rámutatott arra, hogy nem állapítható meg jogellenesség a tárgyalások időpontjának kitűzését illetően. A bíróság a tárgyalás időpontját a hivatali időn belül belátása szerint tűzi ki, csak a visszaélészerű joggyakorlás alapozhat meg kártérítési felelősséget. Erre vonatkozó bizonyíték pedig nem áll rendelkezésre.

Ezt meghaladóan nem bizonyított, hogy a felperesek az alperesek terhére rótt magatartással okozati összefüggésben egészségkárosodást szenvedtek, annak mibenlétére vonatkozó tényelőadást sem tettek a perben, ezért indokolatlan az indítványozott igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzése. Az egyéb, keresetükben megjelölt hátrányok alperesek magatartásával való okozati összefüggése szintén nem bizonyított.

Az ítélet elleni fellebbezésben a felperesek elsődlegesen annak keresetük szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatására másik bíróság kijelölését kérték. Álláspontjuk szerint az I.r. alperes perbeli képviselte nem volt szabályszerű, ugyanis **/alperesi ügyintéző neve/** az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalába beosztott bíró nem jogosult az I.r. alperes képviselétére, ezért a nevében tett nyilatkozatai hatálytalanok. Sérelmezték az elsőfokú ítélet perköltségben való marasztaló rendelkezését arra hivatkozással, hogy a képviselő a II.r. és III.r. alperesek képviselétét munkaviszonya alapján látja el, így részére munkadíj nem állapítható meg. Másodlagos fellebbezési kérelmük alátámasztásaként az eljáró bíró elfogultságára hivatkoztak, amelyet abban jelöltek meg, hogy részükre a tárgyalási jegyzőkönyveket kérelmük ellenére nem kézbesítette, a szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványukat mellőzte. Egyebekben fellebbezésük indokaként fenntartották az elsőfokú eljárásban előadottakat.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az elsőfokú bíróság érdemben helytálló döntést hozott és az ítélet tábla annak indokolásával is egyetért. Az ítéletet tehát helyben hagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés), de indokolását kiegészíti az alábbiakkal.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. tv. 39. § j.) pontja alapján az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala (OITH) gondoskodik a bíróságok jogi képviseletéről. Az OITH által erre a célra létrehozott szervezeti egység, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztálya részéről eljáró ügyintéző a Pp. 67. § (1) bekezdés d.) pontja alapján képviselheti a bíróságokat, azaz a jelen perben a II.r. és a III.r. alpereseket.

A Pp. 67. § (1) bekezdés b.) pontja szerint a perben meghatalmazottként eljárhat a fél pertársa, továbbá pertársának törvényes képviselője, vagy meghatalmazottja. Ebből következően a II.r. és a III.r. alperesek képviseletét ellátó ügyintéző jogosult az I.r. alperes képviseletének ellátására is. Alaptalan tehát az ezzel kapcsolatos felperesi fellebbezés.

A felperesek keresetüket a személyhez fűződő jogaik megsértésére alapították.

A Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság feladata azonban a kereseti kérelem alapjául szolgáló jogviszony elbírálása, ezért döntését nem akadályozhatja az, hogy a fél a követelés jogcímét helytelenül (tévesen) jelölte meg. Nincs tehát akadálya annak, hogy a bíróság határozata meghozatalánál a jogviszonyt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően minősítse, ha a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték, adat rendelkezésre áll (EBH. 2004/1143., BH.2004/250.).

A felperesek a perben az alperesek munka-, illetve jogkörében eljárva kifejtett magatartását sérelmezik, károkat ezzel hozzák okozati összefüggésbe. Az ezzel kapcsolatos kártérítési felelősség a Ptk. 349. §-a szerint bírálendő el még akkor is, ha az egyben a Ptk. 76. §-a által védelemben részesített egészséghez való személyiségi jog megsértését is jelenti.

A bírósági jogkörben okozott kártérítési felelősség csak a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti speciális és a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt általános feltételek együttes megvalósulása esetén állapítható meg.

Eszerint államigazgatási (bírói) jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette (Ptk. 349. § (1) bekezdés).

Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható (Ptk. 339. § (1) bekezdés).

A kártérítési felelősség megállapíthatóságának érdemi vizsgálata előtt az ítélet tábla rámutat arra: helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy az I.r. alperes

magatartásáért a Ptk. 348. § (1) bekezdése értelmében munkáltatója, a II.r. alperes tartozik felelősséggel. Tekintve, hogy a munkáltató II.r. alperesként perben áll, az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna az I.r.alperes eljárása kapcsán sérelmezett magatartások érdemi vizsgálatát. Mivel az ehhez szükséges valamennyi bizonyíték a rendelkezésre áll, a másodfokú bíróság azt a fellebbezés elbírálásakor az alábbiakban írtak szerint pótolta.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az államigazgatási (bírói) jogkörben okozott kártérítés Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt speciális feltétele megvalósult, hiszen a felperesek az alperesek azon intézkedése ellen, amelyek tekintetében a jogszabály jogorvoslatot biztosít, éltek a fellebbezési jogukkal.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése négy feltétel együttes fennálltához köti a kártérítési felelősség megállapíthatóságát: jogellenesség, kár, okozati összefüggés, felróhatóság.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az eljárt bíróságok terhére jogellenesség nem állapítható meg a tárgyalások kitűzését illetően. Osztja az ítélőtábla a felperesek álláspontját, hogy a bírótól a tárgyalás kitűzésekor elvárható - amennyiben ezt az ügymenet lehetővé teszi - hogy figyelembe vegye az idézeteknek, így a vádlottaknak is a lakóhelyükről a bíróságra történő eljutásával felmerülő akadályokat. Ugyanakkor a felpereseket a tárgyalás 8 órai időpontra kitűzésével összefüggésben hátrány nem érte. 2002. december 17. napján a felperesi előadással ellentétben a bíróság a tárgyalást nem is 8 órára, hanem 11 órára tűzte ki. Az 1999. november 30-ára kitűzött tárgyalást a bíróság a felperesek beadványára tekintettel kimentettnek tekintette. A 2000. május 25-én 8 órára kitűzött tárgyalást pedig megelőzte az, hogy a bíróság 2000. március 7. napját 13 óra 30 perckor már tartott tárgyalást, a felperesek pedig ezen sem jelentek meg. A sérelmezett határnapra pedig elővezetésüket rendelte el, ez pedig azt jelenti, hogy annak teljesíthetősége esetén a rendőrség gondoskodott volna a felperesek tárgyalásra történő szállításáról.

Ugyancsak alaptalanul sérelmezik a felperesek az elővezetés elrendelését. Erre a büntetőeljárás során két alkalommal került sor: mind a 2005. május 25-ére, mind pedig a 2003. szeptember 16-ára történő elővezetés elrendelését megelőzte az, hogy a megelőző tárgyaláson a felperesek szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg. Mind a régi Be. 113. § (1) bekezdés a.) pontja, mind pedig a 2003. július 1. napjától hatályos 1998. évi XIX. tv. (új Be.) 69. § (1) bekezdés a.) pontja az idézéssel szembeni mulasztás jogkövetkezményeként lehetővé teszi az elővezetés alkalmazását. A kifejtettek alapján a bíróság terhére jogszabálysértés nem állapítható meg. Azt csupán megjegyzi az ítélőtábla, hogy ebből fakadóan az I.r. felperesnek semmiféle kára nem származott, hiszen az intézkedés alkalmazása vele szemben egyik esetben sem volt eredményes.

- 7 -

Pf.II.20.383/2007/5.szám

Alaptalanul sérelmezik a felperesek a védekezési joguk csorbítását. Az eljáró bíróság az akkor hatályos régi Be. 49. § (1) bekezdése alapján járt el, amikor a felperesek részére intézkedett védő kirendeléséről. A kirendelés tényéről a bíróságnak a védőt értesíteni kellett, ezen túlmenően további kötelezettsége nem volt. A védő feladata volt a Be. 51. §-a értelmében, hogy a kapcsolatot a vádlottal felvegye. Ennek esetleges elmulasztása nem róható a bíróság terhére.

Az alkalmazandó új Be. 310. § (2) bekezdése alapján a vád megváltoztatása esetén a bíróság számára a tárgyalás elnapolása csak lehetőség az ügyész, vagy a vádlott erre irányuló kérelmére. A csekély mértékű, a minősítést ténylegesen nem befolyásoló vádmódosítás nem indokolja a tárgyalás elhalasztását. A jelen ügyben sem merült fel annak szükségessége, hiszen a cselekmény kísérletté minősítése nyilvánvalóan enyhébb megítélést vont maga után.

Az ítélezési gyakorlat szerint a tények kirívóan okszerűtlen értékelése, a lényeges anyagi és eljárási szabálysértés értékelhető a kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként. A munka jellegével együtt járó jogszabály alkalmazási és értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek. Egymagában tehát az a körülmény, hogy a bíróság határozata utóbb tévesnek bizonyul, nem alapozhatja meg a kártérítési felelősséget (BH. 1992/103.). Így előzetes letartóztatásuk elrendelése miatt sem foghat helyt a felperesek kárigénye. A bíróság mérlegelésén alapult, hogy az erre vonatkozó jogszabályban írt feltételek fennálltak-e. Nem járt jogellenesen az eljáró bíró, amikor igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be annak megállapítása végett, hogy egészségi állapota mennyiben akadályozta a tárgyaláson való megjelenését. A következőes bírói gyakorlat alapján a bíróságnak lehetősége van a vádlott által csatolt, távolmaradásának kimentésére szolgáló orvosi igazolás ily módon történő felülvizsgálatára. Téves az a felperesi hivatkozás, hogy a szakértői díjmegállapító végzés elleni fellebbezést nem bírálták el, a periratokban elfekszik tényállásban írt erre vonatkozó határozat.

A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti per nem szolgálhat a büntetőügyben hozott határozat felülvizsgálatára. A polgári bíróság nem bírálhatja felül a büntetőügyben eljáró bíróságok ítélezésének alapjául elfogadott bizonyítékait. Nem alapozhatja meg tehát a felperesek keresetét az a hivatkozásuk, amely az eljáró bíróságok döntésének alapjául szolgáló bizonyítékok értékelésével kapcsolatos. Azt csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy **/személy neve 2/** a felperesek meghatalmazott képviselőjeként terjesztette elő az ítélezés alapjául elfogadott és a felperesek által sérelmezett tartalmú beadványt, melyben elismerték, hogy a jelen per I.r. felperese megköttözte **/személy neve 1/** sértett lábát.

Ha és amennyiben az I.r. felperes valóban nem utazhatott külföldre, illetve a II.r. felperes nem végezhetett ülnöki, illetve a képesítésének megfelelő tevékenységet, az arra vezethető vissza, hogy a jogerős büntetőítélet szerinti bűncselekményt elkövették és emiatt velük szemben büntetőeljárás folyt, illetve annak hatálya alatt állnak, nem pedig az alperesek általuk jogellenesnek tekintett magatartásával áll okozati összefüggésben.

A kifejtettekre tekintettel az alperesek kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

A felperesek fellebbezésében hivatkoztak az eljáró bíró elfogultságát nem alapozzák meg, tehát nem áll fenn a Pp. 252. § (1) bekezdése szerinti eljárási szabálysértés, mely az ítélet hatályon kívül helyezését tenné szükségessé.

Alapítanul sérelmezik a felperesek az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését is.

A Pp. 75. § (1) bekezdése szerint perköltség - a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel (előzetes tudakozódás, levelezés, költség, eljárási illeték, tanú és szakértői díj, ügygondnoki és tolmácsdíj, helyszíni tárgyalás és szemle költség, stb.). A (3) bekezdés értelmében, ha a felet nem ügyvéd képviseli, perköltség címen igényt tarthat útiköltségre. Az alperesek képviseletét ellátó ügyintéző a Békés Megyei Bíróság előtt két tárgyaláson, míg a Csongrád Megyei Bíróság 2.P.21.641/2005. számú ügyben egy tárgyaláson jelent meg. Az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően rendelkezett, amikor a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felpereseket kötelezte útiköltségének megtérítésére.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperesek másodfokú tárgyaláson való megjelenése kapcsán felmerülő útiköltségének, mint perköltségnek a megfizetésére. A személyes költségmentességük folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a képviseletüket ellátó pártfogó 7/2002. (III.30.) IM. rendelet alapján megállapított díját a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 14. §-a alapján a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli.

S z e g e d , 2008. január 23.

Dr.Sághy László sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr.Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr.Rakita Zsuzsanna sk.
táblabíró